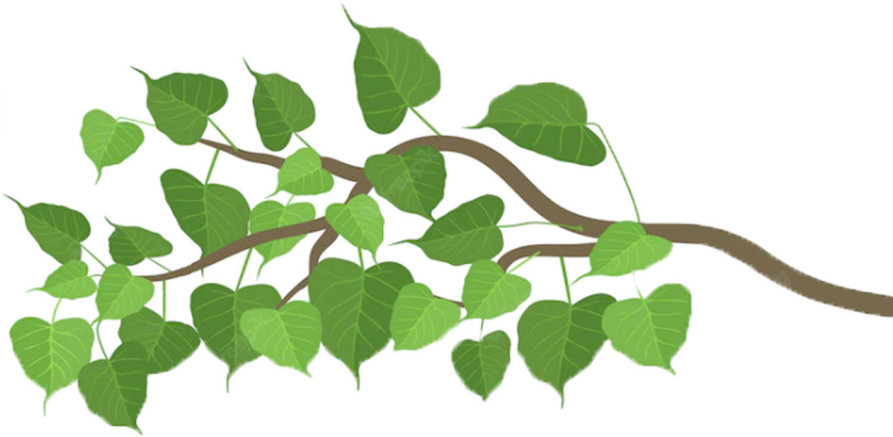

หนังสือที่ระลึก

ในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๕
ของสภาผู้แทนราษฎร

ณ วัดต้นตยาภิรม

ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

หนังสือที่ระลึก
ในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน
ประจำปี ๒๕๖๕
ของสภาผู้แทนราษฎร

ณ วัดต้นตยาภิรม

ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
วันอาทิตย์ที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

เรื่อง	หนังสือที่ระลึกในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๕ ของสภาผู้แทนราษฎร
ปีที่พิมพ์	กันยายน ๒๕๖๕
จำนวนหน้า	๗๔ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑	จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๑๑๑๑ ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๕๔๘๐ - ๒
เรียบเรียง	อารีย์วรรณ พูลทรัพย์
พิมพ์ข้อมูล	เสาวลักษณ์ ธนชัยอภิภัทร
ภาพ	ณภาพัช สุวรรณภกุล นงลักษณ์ พงศาปาน
ศิลปกรรม	ณัฐนันท์ วิจิตพงศ์เมธี
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

กฐินพระราชทาน เป็นกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป นำไปถวายพระสงฆ์ จำพรรษา ณ พระอารามหลวงทั่วราชอาณาจักรในกฐินกาลทุกปี โดยในปีพุทธศักราช ๒๕๖๕ สถาผู้แทนราษฎรได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินไปทอดถวายยังที่ชุมนุมสงฆ์ ในวันอาทิตย์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ วัดตันตยาภิรม ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

การถวายผ้าพระกฐินพระราชทานนี้ สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎรได้จัดทำหนังสือที่ระลึกเพื่อมอบให้แก่ผู้มาบำเพ็ญกุศล ศาสนกิจในครั้งนี้ ซึ่งหนังสือที่ระลึกฉบับนี้ได้เสนอประวัติความเป็นมา ของวัดตันตยาภิรม และถาวรวัตถุและปูชนียวัตถุต่าง ๆ ภายในวัดที่มี ความเก่าแก่และสวยงาม พร้อมทั้งนำเสนอ “สัปปายะสภาสถาน” อาคาร รัฐสภาแห่งใหม่ที่เป็นสัญลักษณ์ของระบอบประชาธิปไตย และมีความ สำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นสถานที่ประชุมและปฏิบัติหน้าที่ของ สมาชิกรัฐสภาและส่วนราชการในสังกัดรัฐสภา ผู้ที่เป็นตัวแทนของ พวงชนชาวไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขอน้อมเกล้าฯถวาย อานิสงศ์อันเกิดจากการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน แต่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี และพระบรม วงศานุวงศ์ ทุกพระองค์ของทรงพระเจริญยิ่งยืนนานและทรงเป็น มิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยสืบไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
การทอดกฐิน	๗
การทอดกฐินในประเทศไทย	๙
วัดต้นตยาภิรม	๑๓
ประวัติความเป็นมา	๑๔
อาณาเขตและที่ตั้ง	๒๐
ถาวรวัตถุปูชนียวัตถุ	๒๓
- พระสัมพุทธเจดีย์ ภูมิพลาริภาณจนากิเชก	๒๓
- พระอุโบสถ	๒๔
- พระประธานในพระอุโบสถ	๓๐
- วิหาร ๒๐๐ ปี	๓๑
- พระพุทธรูปในวิหาร	๓๒
- ศาลาการเปรียญ	๓๓
- การบริหารและการปกครองวัด	๓๔
- การส่งเสริมการศึกษา	๓๘
สัปปายะสภาสถาน	๔๑
พระที่นั่งอนันตสมาคมสู่สัปปายะสภาสถาน	๔๓
แผนผังสถานที่สำคัญ	๔๘
สถานที่สำคัญ สัปปายะสภาสถาน	๔๙
- เครื่องยอด	๔๙
- โถงรัฐพิธี	๕๑

- ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร	๕๘
- ห้องประชุมวุฒิสภา	๕๙
- หอสมุดรัฐสภา	๖๐
- หอจดหมายเหตุรัฐสภา	๖๑
- โถงกลางและสระมรกต	๖๒
- พระพุทธรูปปางเปิดโลก	๖๔
- ศาลาแก้ว	๖๖
- ดอกไม้ทอง	๖๘
- ลานประชาชน	๗๐
- ลานประชาธิปไตย	๗๑
- ปลาอานนท์	๗๓
บรรณานุกรม	๗๔

การทอดกฐิน

กฐินเป็นประเพณีที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน พุทธศาสนิกชนชาวไทยได้ถือปฏิบัติประเพณีการ “ทอดกฐิน” สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี การถือปฏิบัติประเพณี การบำเพ็ญกุศลเนื่องในเทศกาลกฐินในประเทศไทย สันนิษฐานว่าเริ่มมีมาแต่แรกที่ได้รับพระพุทธศาสนาเถรวาทเข้ามาในดินแดนประเทศไทย ซึ่งอาจมีปฏิบัติประเพณีนี้มาตั้งแต่สมัยทวารวดี แต่มาปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าชาวไทยได้ถือปฏิบัติในการบำเพ็ญกุศลในเทศกาลเข้าพรรษาในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ดังปรากฏความในศิลาจารึกหลักที่ ๑

การทอดกฐินหรือการถวายผ้ากฐินเป็นกาลทาน เป็นการถวายทานที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ ไว้ในคัมภีร์พระวินัยปิฎก ชื่อ มหาวคค์ เรื่อง กฐินขันธกะ (หมวดว่าด้วยกฐิน) ว่า ครั้งหนึ่งมีภิกษุชาวเมืองปาฐา หรือปาวา จำนวน ๓๐ รูป ที่เดินทางมาด้วยหวังจะเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค ซึ่งประทับอยู่ ณ พระเชตวัน เมืองสาวัตถี

พอถึงเมืองสาเกตอีก ๖ โยชน์จะถึงเมืองสาวัตถีก็ถึงกาลเข้าพรรษา จึงต้องอยู่จำพรรษา ณ เมืองสาเกต ไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ ในระหว่างจำพรรษาอยู่นั้นก็มีความกระวนกระวายในการอยากจะเข้าเฝ้า พระผู้มีพระภาค ครั้นเมื่อออกพรรษา ก็รีบเดินทางไปยังเมืองสาวัตถี เพื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคทันที ทำให้น้ำหรือโคลนตมเประเปื้อน จีวรในระหว่างเดินทาง เมื่อภิกษุเหล่านั้นได้เข้าเฝ้า พระพุทธองค์ ทรงปฏิสันถารด้วยภิกษุเหล่านั้น และทรงทราบถึงความลำบากของภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น จึงทรงยกเป็นเหตุมีพระพุทธานุญาตให้กรานกฐิน และโปรดให้เป็นการสงฆ์ คือเป็นสังฆกรรมสำหรับภิกษุทั้งหลาย ทั่วไป ในระยะเวลาภายหลังวันออกพรรษาแล้วหนึ่งเดือน (ตั้งแต่วัน แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒)

ผ้ากฐิน ผ้าที่จะทำเป็นผ้ากฐินได้นั้น เป็นผ้าใหม่ก็ได้, ผ้าเทียมใหม่ก็ได้, ผ้าเก่าหรือผ้าบังสุกุลก็ได้ แต่ผ้าเหล่านี้จะต้องมีพอที่จะทำ ไตรจีวรผืนใดผืนใดผืนหนึ่ง (ผ้าไตรจีวร ของพระสงฆ์มี ๓ ผืน คือ สบง = ผ้านุ่ง, จีวร = ผ้าห่ม, และสังฆาฏิ = ผ้าซ้อนห่ม หรือผ้าพาด) ผ้านี้คือ ผ้าองค์กฐิน ส่วนสิ่งของอื่นๆ ไม่ใช่องค์กฐิน แต่เป็นบริวารกฐิน บริวาร กฐินนี้จะมามากหรือน้อยก็ได้ไม่มีกำหนด แล้วแต่ตามศรัทธาของผู้ถวาย กฐิน ตามอรรถกถาฎีกาต่างๆ กล่าวไว้มี ๒ ลักษณะ คือ

๑. จุลกฐิน เป็นกิจกรรมสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันทำให้ แล้วเสร็จภายในกำหนดวันหนึ่ง นับตั้งแต่การเก็บฝ้าย ปั่นฝ้าย กรอ ทอ ตัด เย็บ ย้อม ทำให้เป็นชิ้นได้ขนาดตามวินัย แล้วทอดถวายให้ แล้วเสร็จในวันนั้น

๒. มหากฐิน เป็นการจัดหาผ้ามาเป็นองค์กฐิน พร้อมทั้ง เครื่องไทยธรรม บริวารเครื่องกฐินจำนวนมาก ไม่ต้องทำโดยรีบด่วน เพื่อจะได้มีส่วนหาทุนในการบำรุงวัด เช่น การบูรณะซ่อมแซมศาสนสถาน ภายในวัด

การทอดกฐินในประเทศไทย

พระกฐินหลวง

เป็นพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพุทธมามกะ และเอกอัครพุทธศาสนูปถัมภก เสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน ด้วยพระองค์เอง หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระราชินี พระราชโอรส พระราชธิดา เสด็จพระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ รวมทั้งพระกฐินที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ ราชสกุล องคมนตรี หรือผู้ที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรให้เสด็จฯ แทนพระองค์นำไปถวายยังพระอารามหลวง สำคัญ ๑๖ พระอาราม ที่สงวนไว้ไม่ให้มีการขอพระราชทาน คือ

กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๒ พระอาราม

๑. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๒. วัดอรุณราชวราราม
๓. วัดราชโอรสาราม
๔. วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
๕. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

๖. วัดบวรนิเวศวิหาร
๗. วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๘. วัดสุทัศนเทพวราราม
๙. วัดราชาธิวาส
๑๐. วัดมกุฏกษัตริยาราม
๑๑. วัดเทพศิรินทราวาส
๑๒. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

จังหวัดนครปฐม จำนวน ๑ พระอาราม

๑๓. วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒ พระอาราม

๑๔. วัดนิเวศธรรมประวัติ อำเภอบางปะอิน

๑๕. วัดสุวรรณดาราราม อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑ พระอาราม

๑๖. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมืองพิษณุโลก

พระกฐินพระราชทาน

คือ พระกฐินที่ถือว่า ผ้าพระกฐิน บริหาร และบริวารกฐิน เป็นของหลวง แต่เปิดโอกาสให้ส่วนราชการ องค์กร หรือบุคคลที่สมควร ขอรับพระราชทานอัญเชิญไปถวายยังพระอารามหลวงต่างๆ นอกจากพระอารามหลวงสำคัญ ๑๖ พระอารามดังกล่าว รัฐบาล โดยกรมการศาสนาจัดหาผ้าพระกฐิน และบริวารพระกฐิน (ปัจจุบันมีจำนวน ๒๖๕ พระอาราม มีรายชื่อตามบัญชีพระอารามหลวง) ซึ่งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สมาคม บริษัทห้างร้าน และบุคคลทั่วไป จะต้องยื่นความจำนงขอพระราชทานผ่านไปยังกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม และเมื่อถึงกำหนดกฐินกาลก็ติดต่อขอรับ ผ้าพระกฐินและบริวารพระกฐินจากกองศาสนูปถัมภ์ กรมการศาสนา เพื่อนำไปทอด ณ พระอารามที่ขอรับพระราชทานไว้ เมื่อทอดถวายเรียบร้อยแล้ว

ผู้ขอรับพระราชทานจะต้องจัดทำบัญชีรายงานถวายพระราชกุศลในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ส่งไปยังกรมการศาสนา เพื่อจะได้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ขอรับพระราชทานผ้าพระกฐิน ส่งไปยังสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อแจ้งให้สำนักกราชเลขาธิการนำความกราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายพระราชกุศลในการที่หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลทั่วไป อัญเชิญผ้าพระกฐินไปถวาย ณ อารามนั้น

กฐินทั่วไป หรือที่เรียกว่า “กฐินราษฎร์”

เป็นการถวายผ้ากฐินที่พุทธศาสนิกชนทั่วไป มีความประสงค์จะนำไปถวายแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาถ้วนไตรมาส ณ วัดใดวัดหนึ่งที่เป็นวัดราษฎร์ (ไม่ใช่พระอารามหลวง) ซึ่งผู้ที่มีความประสงค์จะทำบุญทอดกฐิน ณ วัดใดวัดหนึ่ง (ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐิน แด่พระสงฆ์ ที่จำพรรษาถ้วนไตรมาส ในวัดราษฎร์ เรียกว่า “พระกฐินต้น”)

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการจรรโลงพระพุทธศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ สภาผู้แทนราษฎรได้ขอรับพระราชทานผ้าพระกฐินทอดถวาย ณ วัดต้นตยาภิรม ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในวันอาทิตย์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

วัดตันตยาภิรม

วัดตันตยาภิรม เป็นพระอารามหลวง (ได้รับการยกฐานะเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗) ชั้นตรี ชนิดสามัญ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๗ สังกัดมหานิกาย มีอายุประมาณ ๑๑๙ ปี ตั้งอยู่เลขที่ ๑๕๖ ถนนท่ากลาง หรือถนนสายตรัง-ลิเกา ตำบลทับเที่ยง (ตำบลคณะสงฆ์ นาโต๊ะหมิง) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในเขตเทศบาลนครตรัง ลักษณะพื้นที่เป็นดินลูกรัง ริมเนินควนเอียงลาดจากทิศใต้ไปทิศเหนือ ลงสู่คลองห้วยยางอันเป็นแควสายหนึ่งของแม่น้ำตรัง

ทิศตะวันออก	ติดถนนน้ำผุด
ทิศตะวันตก	ติดการประปาส่วนภูมิภาคตรัง
ทิศใต้	ติดถนนหลวง ตรัง - ลิเกา
ทิศเหนือ	ติดคลองห้วยยาง (ตรงข้ามธรณีสงฆ์)

ประวัติความเป็นมา

วัดตันตยาภิรม เป็นวัดยุคกรุงรัตนโกสินทร์ สร้างในสมัยกลางรัชกาลที่ ๕ เป็นวัดเล็ก ๆ ราษฎรร่วมกันสร้างและบำรุงตลอดมา เพื่อเป็นศาสนบำเพ็ญศาสนกิจอันเป็นบุญกิริยาวัตถุ แม้จะมีอายุได้ไม่ถึงกับนับว่าเป็นวัดโบราณมากนัก แต่ก็มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สังคมและศิลปกรรมพอสมควร แต่เดิมมาจนถึงปัจจุบันราษฎรในท้องถิ่นนิยมเรียกวัดนี้ว่า **“วัดตันสะตอ”** คำว่า “สะตอ” เป็นชื่อไม้ยืนต้นขนาดกลาง ยอดและผลใช้เป็นอาหารได้ มีมากในภาคใต้ทุกจังหวัด ปัจจุบันจัดเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่รัฐบาลให้การสนับสนุนจนประชาชนในพื้นที่ทำการปลูกต้นสะตอนี้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ จึงเข้าใจว่าที่เมื่อเริ่มเป็นที่พักสงฆ์ต้องมีต้นสะตอใหญ่เป็นสัญลักษณ์ คนทั้งหลายจึงเรียกว่า “วัดตันสะตอ”

ภายหลังต่อมาประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๑ พระธรรมวโรดม (เซ่ง อุดตมเถระ) สถิต ณ วัดราชาธิวาส กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าคณะมณฑลภูเก็ต ได้เปลี่ยนชื่อวัดนี้ใหม่ว่า **“วัดตันตยาภิรม”** โดยอาศัยชื่อขุนภิรมสมบัติ และแซ่ตันของท่าน จึงได้ถือเป็นชื่อเรียกอย่างเป็นทางการตั้งแต่บัดนั้น คงจะให้ความหมายว่า เป็นวัดที่ยืนดีในความเป็นระเบียบแบบแผน หรือวัดเป็นที่ระเบียบแบบแผนอันน่ายินดียิ่ง (ข้อมูลได้จากหลวงสมานสมัคจิณนิกร เดิมเป็นขุนภิรมสมบัติ - แซ่ตัน)

เรื่องราวของวัดตันตยาภิรม เท้าที่ลืบค้นได้มียู่ที่ว่า เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๕ ท้องถิ่นนี้เรียกว่าเมืองบางรัก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนพริกไทยมีชาวจีนเป็นเจ้าของ พริกไทยที่ปลูกส่วนมากส่งเป็นสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ ในสมัยก่อนเป็นที่ทราบกันดีว่าจังหวัดตรังเป็นแหล่งปลูกพริกไทยแหล่งใหญ่แหล่งหนึ่งในประเทศสยาม นอกจากนี้ภายในสวนพริกไทยยังมีการปลูกต้นจันทน์เทศเป็นจำนวนมาก เรียกได้ว่าเป็นอาซิพรองที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในย่านนี้ด้วย ปัจจุบันก็ยังมีการปลูกต้นจันทน์เทศอยู่ทั่วไปในสวนของราษฎรใกล้วัดตันตยาภิรม แต่ผสมปนอยู่ตามริมสวนยางพารา

ชาวจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารยังประเทศสยามในเมืองตรังสมัยนั้น เป็นชาวฮกเกี้ยนประกอบอาชีพค้าขายในตลาดใหญ่ บ้านท่าจีน ทำสวนพริกไทยและปลูกต้นจันทน์เทศ ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับทางราชการและคนไทย ดังนั้นทางราชการจึงได้แต่งตั้งชาวจีนที่พูดไทยได้ ให้เป็นนายอำเภอจีนที่ **“ขุนภิรมสมบัติ”** (จำชื่อเดิมมิได้ แต่แซ่ตัน) เพื่อติดต่อเชื่อมประสานระหว่างชาวจีนกับทางราชการและคนไทยในท้องถิ่น โดยขึ้นตรงในบังคับบัญชาของพระยาตรังคภูมาภิบาล เจ้าเมืองตรัง (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ผลจากการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวทำให้ชาวไทยและชาวจีนในท้องถิ่นมีความเข้าใจซึ่งกันและกันเกิดความผูกพัน ความรักสมัคสมานสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาเมืองตรังให้เจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

“ขุนภิรมสมบัติ” ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น **“หลวงสมานสมบัติจีนิก”** ปลัดจีน (ต้นสกุลสมานกุล) มีภรรยาเป็นคนพตานี คนไทยบุตรของหลวงยกกระบัตรเมืองตรัง ชื่อ **“กยูงฤ”** ทั้งสองท่านมีที่ดินทำสวนริมคลองห้วยยางเป็นป่า เล่ากันว่าเมื่อพระภิกษุรุกขมูลจรมาพักอาศัยในป่านั้นได้ต้นสะตอใหญ่ มีคนไปบริจาคตานรักษาสิลด้วยความศรัทธาเลื่อมใส ได้ต้นสะตอใหญ่จึงกลายเป็นที่พักสงฆ์

“แม่หนูเกตุ” และ “หลวงสมานสมบัติจีนิก” จึงได้ยกที่ดินบริเวณนี้คือ ที่ดินที่เป็น วัดตันตยาภิรมขณะนี้ให้เป็นวัด เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๐ เรียกว่า **“สำนักสงฆ์วัดตันตยา”** เมื่อเป็นวัดแล้วประชาชนชาวพุทธทั้งไทยและจีนก็ได้ใช้วัดนี้ เป็นที่บำเพ็ญกุศลบุญริยาต่าง ๆ ทั้งในทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีสืบมา เจ้าอาวาสและภิกษุจำพรรษาไม่น้อยกว่า ๕ รูป ตั้งแต่ตั้งวัดมา แต่ไม่สามารถสืบหารายละเอียดมากกว่านี้ได้จึงต้องถือเอาว่า **“เจ้าอธิการขาว”** (หลวงพ่อขาว) เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก

เมื่อทางราชการย้ายที่ตั้งจังหวัด หรือศาลากลางจังหวัดตั้งจากอำเภอกันตัง มาตั้งที่อำเภอบางรัก (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นทับเที่ยง) หรืออำเภอเมืองตรังในปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ทางราชการจึงได้ถือเอาวัดนี้ เป็นสถานที่กระทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาเป็นประจำ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พิธีการถือน้ำพิพัฒน์สัตยาจึงได้ยุติไป

วัดตันตยาภิรม ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓ เนื้อที่มีความยาว ๓ เส้น กว้าง ๒ เส้น ผูกพัทธสีมาเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๒ เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๘๔ ทางราชการทหารมณฑลทหารบกที่ ๕ ขออนุญาตใช้วัดตันตยาภิรม เป็นที่พักทหารไทย เป็นที่เก็บอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นการชั่วคราว ในระหว่างที่กำลังก่อสร้างค่ายกองพันทหารราบที่ ๔๙ ณ ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ใกล้ท่าอากาศยานตรัง ในปัจจุบัน (ค่ายนี้ยกเลิกไปเมื่อเสร็จสงครามโลก พ.ศ. ๒๔๘๙)

พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๑ กรมการศาสนาได้ยกวัดนี้ เป็นวัดพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาลและของกรมการศาสนา วัดจึงได้รับการพัฒนาเปลี่ยนโฉมจากแบบเก่ามาเป็นแบบใหม่ และได้จัดทำแผนผังของวัดเป็นมาตรฐานมีเกณฑ์ส่วนที่ถูกต้องตามหลักวิชา ในอันที่จะก่อสร้างเสนาสนะถาวรวัตถุ ให้เป็นสัดส่วนและมีระเบียบแบบแผน เช่น เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส โรงเรียนปริยัติธรรม และฌาปนสถาน เป็นต้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ คณะกรรมการวัดซึ่งมี “พระราชสารโสภณ” อดีตเจ้าอาวาส เป็นประธาน ได้พิจารณาเห็นว่า อุโบสถหลังเก่าสร้างด้วยคอนกรีตผสมไม้ หมดสภาพเพราะสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๐ ชำรุดทรุดโทรมยากแก่การปฏิสังขรณ์ ทั้งอยู่ใกล้กำแพงวัดติดถนนใหญ่ ด้านใต้ มีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ ไม่สงบในการที่จะกระทำสังฆกรรม จึงมีมติให้ก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ขึ้น

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินยกช่อฟ้าอุโบสถ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระปรมาภิไธยย่อ “ภปส” ไว้ที่หน้าบันด้านหน้าอุโบสถ ปรากฏเด่นชัดเป็นที่ชื่นชมสมนัสของพสกนิกรที่ได้ทศนาเป็นอย่างยิ่ง

วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ทำพิธีผูกพัทธสีมาอุโบสถหลังใหม่

วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ได้เสด็จมาประทานสัญญาบัตร พัดยศ แก่พระสงฆ์ในเขตคณะสงฆ์หนใต้ ณ วัดตันตยาภิรมนี้

อาณาเขตและที่ตั้ง

วัดตันตยาภิรม มีเนื้อที่ตั้งวัดทั้งสิ้น ๙ ไร่ ๗๖ ตารางวา ตามโฉนดเลขที่ ๒๘๙๘ เล่ม ๒๙ หน้า ๙๘ อำเภอเมืองตรัง (เอกสารเลขที่ ๑๐ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๑๐)

ที่ดินวัดแปลงที่ ๒ อยู่ทางด้านทิศเหนือของวัด ซึ่งได้อนุญาตให้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง มีเนื้อที่ ๘ ไร่ ๓๑ ตารางวา ตามโฉนดเลขที่ ๒๖๙ เล่ม ๑๘๖ หน้า ๔๖ อำเภอเมืองตรัง (เอกสารเลขที่ ๒๖๙ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๓๘)

ที่ดินวัดแปลงที่ ๓ อยู่ทางด้านทิศเหนือของวัด ใช้ทำประตูทางเข้าโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เทศบาลนครตรัง มีเนื้อที่ - ไร่ ๓๓ วา ตาม น.ส. ๓ เอกสารเลขที่ ๑๙๓/๘๗ ทะเบียนเล่มที่ ๑ หน้า ๓๙ เลขที่ ๘๗ อำเภอเมืองตรัง (ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๑๓)

ถาวรวัตถุปูชนียวัตถุ

พระสัณฐกเจดีย์ ภูมิพลาริยาณวนาภิเษก

เป็นพระสถูปเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จัดสร้างขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ในขณะนั้นทรงครองราชย์ครบ ๕๐ ปี และมีพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา และเพื่อเป็นหลักเป็นที่พึ่งทางใจในการสักการบูชาของชาวตรัง และพุทธมามกะโดยทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

- เป็นลักษณะบาตรซ้อนกัน ๕ ใบ หมายถึง พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์

๑. นะ - กะกุสันโธ
๒. โม - โกนาคะมะโน
๓. พุท - กัสสโป
๔. ธา - โคตรมะลักยะ
๕. ย - อริยมตตริย)

ส่วนบาตรเล็กซ้อน ๕ ใบตอนบน หมายถึง การครองราชย์ครบ ๕๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

- เหนือบาตรชั้นบนทำเป็นรูปแทนพระกลด คือฉัตร ซึ่งเป็นยอดพระสถูปเจดีย์องค์นี้

- แทนฐานที่รับส่วนที่เป็นสถูปทรงบาตรเป็นบัลลังก์ แทนบัลลังก์ ซึ่งภายในใช้เป็นพิพิธภัณฑสถาน และที่เข้านมัสการ ขนาด ๑๐ x ๑๐ เมตร ไม่นับอุปการภายนอก

- มีซุ้มประตู - ประตูเข้า - ออก ๔ ทิศ
 - โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กมีความสูง ๔๐ เมตร
- ผิวนอกผนังอิฐฉาบผิวตลอดซุ้มประตู ๔ ทิศ
- พื้นภายในพร้อมชั้นบันไดปูด้วยหินแกรนิต
 - พระเจดีย์นี้มีความสูง ๔๕ เมตร รวมฉัตร
 - เพดานห้องพิพิธภัณฑสถาน ตกแต่งประกอบลวดลายภายนอกผิวเกลี้ยง
 - แท่นพระสถูปทรงบาตรซ้อนและผิวองค์พระสถูป ใช้วัสดุเป็นปูนดำฉาบและขัดเงาตามคำแนะนำของช่างกรมศิลปากร พร้อมทาเคลือบด้วยซิลิโคน ๓ ชั้น เพื่อความคงทนและป้องกันเชื้อราอันเกิดจากความชื้น
 - เหนือสถูปเป็นฉัตรและนภศูล ซึ่งใช้เป็นตัวล่อฟ้าลงมายังพื้นดิน
 - แบบพระสถูปเจดีย์องค์นี้ จะเป็นพระสถูปเจดีย์ที่ใหม่สุดไม่เข้ามาแต่เดิม เป็นเกียรติของวัด และศักดิ์ศรีของชาวตรัง
 - พระเจดีย์องค์นี้จะมีความคงทนถาวรนับพันปี ส่วนล่างที่เป็นบัลลังก์ซึ่งใช้เป็นพิพิธภัณฑสถาน และที่บูชานมัสการโครงสร้างเป็นคอนกรีตผสมเหล็กบุด้วยหินอ่อน ซึ่งใช้วัสดุที่มีอายุยืนยาวทั้งสิ้น

ส่วนบริเวณพื้นที่ของผนังภายในองค์พระธาตุเจดีย์ จากฐานล่างขึ้นสู่บริเวณรูปโดมนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ช่วงชั้น คือ

ช่วงชั้นที่ ๑ ด้านล่างสุด ปั้นเป็นรูปของเสมาธรรมจักรและรูปเทพพนมโดยรอบ คั่นด้วยลวดลายรักร้อย

ช่วงชั้นที่ ๒ ส่วนกลาง ปั้นเป็นรูปพระพุทธเจ้า ๒๘ พระองค์ พร้อมด้วยไม้ตรีสุรุ เริ่มตั้งแต่พระพุทธเจ้าพระนามว่า ตณ्हังกร จนถึงพระพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม โดยให้ช่างปั้นเป็นปางต่าง ๆ ถึง ๑๔ ปาง

ช่วงชั้นที่ ๓ ส่วนบน ปั้นเป็นรูปของสัตว์ป่าหิมพานต์ ประกอบด้วยลวดลายดอกพุดตานทั้ง ๔ ด้าน

ในส่วนของพระประธานที่ประดิษฐานภายในซุ้มมณฑปในองค์พระธาตุเจดีย์ ทางวัดได้ขนานนามว่า **“พระพุทธรูปไชยราชมงคล”** มีขนาดหน้าตักกว้าง ๓๕ นิ้ว หล่อทั้งล้น ๔ องค์ โดยได้ยึดถือหลักของพรหมวิหารธรรม ๔ ประการ ซึ่งรูปแบบของพระพุทธรูปเป็นลักษณะประยุกต์ให้เป็นศิลปะร่วมสมัยระหว่างสุโขทัยตอนกลางและรัตนโกสินทร์ในยุคต้น ส่วนรั้วจีวรนั้นเป็นแบบอินเดียประยุกต์ สร้างขึ้นเพื่อน้อมถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

พระอุโบสถ

ยาว ๒๔ เมตร กว้าง ๙ เมตร ลักษณะแบบแปลน ของกรมศิลปากร ทรงไทย เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ สร้างเสร็จ พ.ศ. ๒๕๒๒ วัสดุที่ใช้ก่อสร้าง อิฐ คอนกรีตผสมเหล็ก ผนังฉาบปูนทาสี พื้นที่ศาลาอ่อนหลังคาลดหลั่น ๓ ชั้น มีช่องผ้าใบระกาทางหงส์มุงด้วยกระเบื้องดินเผา หน้าบัน ชุ่มประตุนหน้าต่าง กนกกลดลายปูนปั้นปิดทอง บานประตูหน้าต่าง ทำด้วยไม้แกะสลักกลดลาย ในกนกกลดลายมีตัวละครสำคัญๆ ในวรรณคดี **“เรื่องรามเกียรติ์”** โดยเฉพาะหน้าบันด้านหน้าเหนือรูปปั้นพรหมบนหลังหงส์ ประดิษฐานพระนามาภิไธยย่อ **“กปร”**

พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๐ พระวิสุทธิศีลาภรณ์ (สำเร็จ) ได้บูรณปฏิสังขรณ์โดยเปลี่ยนกระเบื้องหลังคา, ปั้นช่องฟ้า, ใบระกาทางหงส์, ช่อมลายปูนปั้นพร้อมปิดทองติดกระຈก ตลอดถึงปิดทองพระประธานและคู่อัครสาวก, ปิดทองบานประตุนหน้าต่างขึ้นใหม่

พระประธานในพระอุโบสถ

พระประธานในพระอุโบสถ ขนาดหน้าตักกว้าง ๕๙ นิ้ว สูงจากพระชงฆ์ถึงยอดพระรัศมี ๘๐ นิ้ว ปางมารวิชัยแบบสุโขทัย ตอนปลายหล่อด้วยทองเหลืองลงรักปิดทอง มีพุทธลักษณะสวยงามมาก พร้อมด้วยคู่แห่งพระอัครสาวก พระโมคคัลลานะ - พระสารีบุตร ประดิษฐานซ้ายขวา ผู้บริจาคสร้าง คือ นายอุทัย กาญจนโฆสิต พร้อมด้วย พุทธบริษัทสนับสนุน เททองหล่อเมื่อ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ วัน เททองมีปรากฏการณ์ที่เป็นมงคลอัศจรรย์น่าพิศวง จึงลงมติถวาย พระนามว่า **“พระพุทรมงคลโสภณโฆสิต”**

วิหาร ๒๐๐ ปี

ยาว ๑๐ เมตร กว้าง ๖ เมตร เดิมเป็นอุโบสถหลังเก่า เมื่อสร้างอุโบสถหลังใหม่แล้ว จึงรื้อสร้างใหม่ เพื่อครอบพระพุทธรูปประธานเก่าอันศักดิ์สิทธิ์ สร้างด้วยอิฐ คอนกรีตผสมเหล็ก หลังคา มุงด้วยกระเบื้องซีแพคสีน้ำตาล ทรงไทยประยุกต์ ผนังภายในเขียนภาพสีน้ำ ภาพเหตุการณ์วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และดับขันธปรินิพพาน กรรมการและพุทธบริษัทได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ชื่อว่า **“วิหารฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี”** อยู่ทางทิศใต้ของพระอุโบสถ

พระพุทธรูปในวิหาร

พระพุทธรูปในวิหาร ๒๐๐ ปี จำนวน ๕ องค์ เดิมเป็นพระประธานในอุโบสถเก่ารูปแบบศรีวิชัย เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นทาทอง มีเอกลักษณ์ไปอย่างหนึ่งทางศิลปกรรมและมีคุณค่าทางประติมากรรมอย่างมากด้วยทั้งนับว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพบูชาสักการะยิ่งของประชาชนชาวพุทธทั้งไทยจีน และเป็นสักขีเมื่อก่อมีพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในสมัยก่อน

ศาลาการเปรียญ

ยาว ๓๔ เมตร กว้าง ๑๖ เมตร สร้างด้วยคอนกรีตผสมเหล็ก หลังคามุงด้วยกระเบื้องลูกฟูกลอนเล็ก ทรงไทยประยุกต์ นอกจากใช้เป็นที่พักพิงบุญทางศาสนาและเป็นสถานที่ฝึกอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐานให้แก่พระภิกษุ - สามเณร, คณะพุทธบริษัท, และข้าราชการทุกสังกัดแล้วยังใช้เป็นศาลาเอนกประสงค์ เช่น เป็นที่ศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นที่ประชุมประชาชน และข้าราชการเพื่อกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณี การปกครอง การเศรษฐกิจ เกษตรกรรม หรือใช้เป็นที่พักสงฆ์ในกิจการคณะสงฆ์ ศาลาหลังนี้ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ ตั้งอยู่ด้านเหนือของพระอุโบสถ ปัจจุบันได้ชำรุดทรุดโทรมลงตามกาลเวลา ทางวัดได้บูรณะซ่อมแซมใหม่ เช่น เสริมคานคอดิน, เปลี่ยนโครงคร่าวหลังคาซึ่งเป็นไม้เนื้ออ่อน, เปลี่ยนกระเบื้องมุงหลังคาและทาสีใหม่ทั้งหลัง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแข็งแรงและมั่นคงยิ่งขึ้น

การบริหาร และการปกครองวัด

วัดตันตยาภิรม จัดการบริหารและการปกครองด้วยความเมตตาสามัคคีธรรม มีกติกาสงฆ์เพื่อภิกษุสามเณรได้ยึดถือปฏิบัติให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ และกฎหมายมหาเถรสมาคม มีรองเจ้าอาวาส, ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รับภาระแบ่งเบาภาระของเจ้าอาวาส

ลำดับเจ้าอาวาสวัดตันตยาภิรม ที่สืบค้นได้ดังนี้

๑. เจ้าอธิการขาว (หลวงพ่อขาว)
 ๒. พระปลัดแสง
 ๓. เจ้าอธิการชา
 ๔. พระภิกษุวิมล (รักษาการ)
 ๕. พระราชสารโสภณ (ชวน ปุณณมहाเถร) พ.ศ. ๒๔๙๑
- ๒๕๓๑
๖. พระครูบริสุทธิมนต์ธารณ (สำเริง สุพุทธสีโล พ.ศ. ๒๕๓๑
- ๒๕๔๔)
- พระวิสุทธิศีลาภรณ์ (สำเริง สุพุทธสีโล - ตุลยะสุข) พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๒
๗. พระครูอาทรกิตยานุกูล (ศิริ วิฑูริวิโร) พ.ศ. ๒๕๕๓
- ปัจจุบัน

พระครูอารกิตยานุกูล
(คิริ จิตวิริโย)
เจ้าอาวาสวัดตันตยาภิรม พระอารามหลวง

ประวัติ

- สถานะเดิม ชื่อ คิริ นามสกุล ไทงาม เกิดวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๕
- บิดา นายเจริญ ไทงาม มารดา นางเจียร ไทงาม ที่บ้านเลขที่ ๒๙๑ - ๒๙๓ ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง
- อุปสมบท วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ ณ พัทธสีมา วัดกุฎยาราม พระราชสารโสภณ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูตันตยานุกูล เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระครูศรีวิรากร เป็นพระอนุสาวนาจารย์

วิทยฐานะ

๑. พ.ศ. ๒๕๒๕ สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาบัตร จากคณะ
เศรษฐศาสตร์ ในสาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ จากมหาวิทยาลัย
รามคำแหง กรุงเทพมหานคร

๒. พ.ศ. ๒๕๓๐ สอบไล่ได้ นักธรรมชั้นเอก จากสำนักเรียน
วัดกะพังสุรินทร์ ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง (สำนักเรียน
คณะจังหวัดตรัง)

๓. การศึกษาพิเศษ ผ่านหลักสูตรการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ด้านโบราณศิลป์ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับกรมศิลปากร
กรุงเทพมหานคร จัดอบรมขึ้น

๔. ความชำนาญการ การบัญชีขั้นพื้นฐาน และงานด้านนวรรรม

งานปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดกุฎยาราม ตำบลทับเที่ยง
อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นรองเจ้าอาวาส วัดกุฎยาราม ตำบลทับเที่ยง
อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดตันตยาภิรม
ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง โดยได้รับมอบหมายจาก
อดีตเจ้าอาวาส ให้ช่วยดูแลงานด้านการปกครอง งานสาธารณูปการ
งานเผยแผ่ งานด้านการศึกษาสงเคราะห์

พ.ศ. ๒๕๔๑ - พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นเลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง

พ.ศ. ๒๕๔๓ - พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นรองเจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง

พ.ศ. ๒๕๔๖ - พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นเลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดตรัง

พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอย่านตาขาว
(๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐)

พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นเจ้าคณะอำเภอย่านตาขาว

พ.ศ. ๒๕๕๑ รับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชแต่งตั้งเป็น
พระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดตันตยาภิรม
(๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๒)

พ.ศ. ๒๕๕๓ รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวง
(๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓)

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระใบฎีกา ฐานานุกรมใน
พระครูศรีปัญญาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง วัดจอมไตร อำเภอ
นาโยง จังหวัดตรัง

พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระปลัดฐานานุกรมในพระครู
บริสุทธิมนต์ดาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดตันตยาภิรม พระอารามหลวง
อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูปลัด ฐานานุกรมใน
พระราชวิสุทธิโมลี รองเจ้าคณะภาค ๑๗ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอ
ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครู
สัญญาบัตรผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นโท ในราชทินนามที่
พระครูอาทรกิตยานุกูล

พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับการปรับพัดยศ ให้ตรงกับตำแหน่งเจ้าคณะ
อำเภอ ชั้นโท เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับการปรับพัดยศ ให้ตรงกับตำแหน่ง
เจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระครู
สัญญาบัตร เจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นเอก (จล.ขอ.) ในราชทินนาม
เดิมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖

การส่งเสริมการศึกษา

วัดตันตยาภิรม สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาทั้งทางคฤหัสถ์ คหิณทรรม ล่ำห่ำร่ำการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ภิกษุสามเณร ต้องศึกษาให้ล่ำเร้งสุดความสามารถ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้ตั้ง ล่ำน่ำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้น มีผู้สอบได้หล่ำยรูป ประมำน พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้โอนย่ำยล่ำน่ำไปย่งวัดกะพังสุรินทร์ ซึ่งล่ำน่ำนักเรียน วัดกะพังสุรินทร์ย่งยีนมำจนถึงปัจจุบัน เหตุที่โอนย่ำย เพราะล่ำน่ำเรียนนั้น มีบุคลลการที่เหมำะสมกว่ำ

การส่งเสริมการศึกษา วัดตันตยาภิรมมีโรงเรียนประถม ศึกษาตั้งอยู่ในวัด และได้ให้การอุปถัมภ์มำไม่น้อยกว่ำ ๖๐ ปี เมื่อมี การพัฒนำวัดในรูปแบบใหม่ จึงย่ำยโรงเรียนนี้ไปอยู่ในเขตธรณีสงส์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ คือ โรงเรียนเทศบาล ๖ วัดตันตยาภิรมขณะนั้น ซึ่ง มีนักเรียนแต่ละปีไม่น้อยกว่ำ ๗๐๐ คน นอกจากนี้ ทงวัดได้ขอ อนุญาตตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ล่ำห่ำหรับพรำวาสขึ้น เป็นโรงเรียนแรกใน จังหวัดตรัง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งบัดนี้อยู่ในสังกัดกรมการศึกษา นอกโรงเรียน นับเป็นการพัฒนำคนที่หมดหวังในชีวิต ให้มีงำนทำ มีความก่ำวหน่ำขึ้นท่งซำย - หญิง ไม่น้อยกว่ำ ๖๐๐ คนแล้ว

นอกจากจัดให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นปกติแล้ว ในพรรำยังให้มีการอบรมพระเณรใหม่และให้สอบวัดผลในสนามสอบ จังหวัด ให้วุฒิปัตรทุกปี ล่ำห่ำบนักเรียนส่ำมัญเวลำเปิดเรียนในเดือน หนึ่ง ๆ เจำอ่ำวาสให้ครูนำมำอบรมคุณธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณีเป็นประจ่ำเดือนละครั้ง

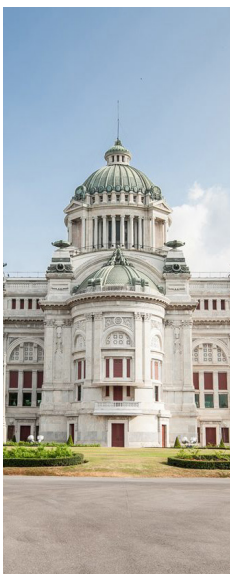
นอกจากนี้ให้มีห้องสมุดตมควำรเก่ำฐำนะแล้ว ยังให้ทุนการ ศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมและมัธยมทุกปี ตลอดจนให้ทุนนักเรียน ธรรมท่งสองแผนก ที่ศึกษาที่โดยทุนของ “มูลนิธิร่ำษส่ำรโสภณ” เป็น หลักร่ำยังช่วยเหลื่อสงเคราะห์แก่ผู้ประสบอัคคีภัย วาตภัย และ อุทกภัย เมื่อเกิดเหตุการณส์มอมา

สถาปัตยกรรม

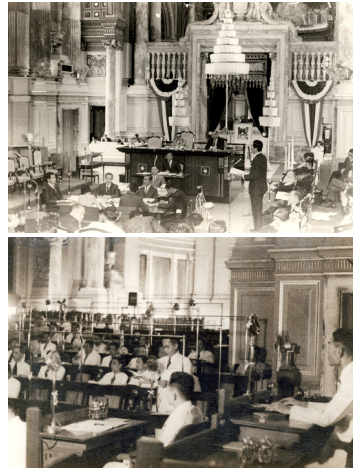

พระที่นั่งอนันตสมาคม ...สู่สัปปายะสภาสถาน

ในปี ๒๔๗๕ ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ โดยผู้ที่กระทำการเปลี่ยนแปลง คือ คณะราษฎร อันประกอบด้วย ข้าราชการฝ่ายทหารบก ทหารเรือ พลเรือน และราษฎร และเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้มีการประชุมกันเป็นครั้งแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีสมาชิกซึ่งคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารได้ตั้งขึ้น จำนวน ๗๐ นาย เข้าร่วมประชุม ถือได้ว่า **พระที่นั่งอนันตสมาคม** เป็นรัฐสภาแห่งแรกของประเทศไทย

หลังจากนั้นได้ใช้พระที่นั่ง
อนันตสมาคมเป็นที่ประชุมสภาและ
เป็นที่ทำงานของสำนักงานเลขาธิการ
รัฐสภาเรื่อยมา พบว่าสมาชิกรัฐสภา
เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น
ทำให้พระที่นั่งอนันตสมาคมคับแคบ
ไม่สามารถขยายหรือปรับปรุงเพื่อ
รองรับการปฏิบัติงานของสมาชิก
รัฐสภาที่เพิ่มขึ้นได้ จึงมีแนวคิดที่จะ
สร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ และได้
ขอพระราชทานที่ดินทางทิศเหนือ

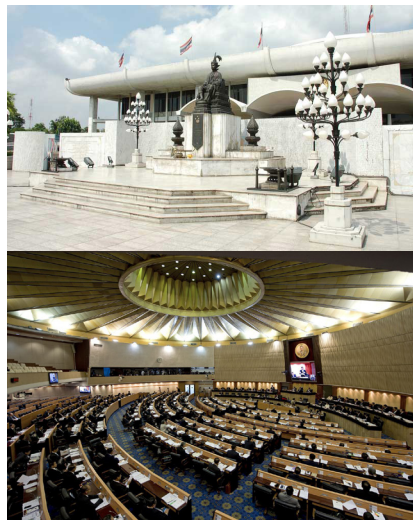
ของพระที่นั่งอนันตสมาคมเพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้าง**อาคารรัฐสภา
แห่งใหม่ บริเวณถนนอุทองใบ** โดยเริ่มก่อสร้างอาคารเมื่อวันที่ ๕
พฤศจิกายน ๒๕๑๓

เมื่อสร้างอาคารรัฐสภา ถนนอุทองใบ เสร็จได้เปิดใช้ประชุม
ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๗ ได้ใช้เป็นสถานที่ประชุมเพื่อ
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในฐานะองค์กรที่ใช้อำนาจ
ฝ่ายนิติบัญญัติ และรองรับการทำงานของสมาชิกรัฐสภา คณะ
กรรมการ รวมทั้งยังเป็นสถานที่ทำงานของข้าราชการและลูกจ้าง
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการ
วุฒิสภา ตลอดระยะเวลากว่า ๔๔ ปี นอกจากรัฐสภา ได้ทำหน้าที่เป็น
สถาบันหลักฝ่ายนิติบัญญัติที่ถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญให้เป็นองค์กร
ที่เป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทย ที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมาย การ
ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้ความเห็นชอบใน
กิจการสำคัญของประเทศแล้ว รัฐสภายังเป็นสถานที่ที่เชื่อมโยงระหว่าง
ฝ่ายนิติบัญญัติกับภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชน ซึ่งบทบาทภารกิจของรัฐสภาและจำนวนสมาชิก
รัฐสภาที่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรตามรัฐธรรมนูญได้

ขยายขอบเขตเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดด้านพื้นที่ใช้สอย ไม่เพียงพอ จึงได้มีการแก้ปัญหาในเบื้องต้นโดยการย้ายสถานที่ปฏิบัติราชการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ออกไปเช่าอาคารภายนอก เพื่อเพิ่มพื้นที่ปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภาแล้วก็ตาม แต่สภาพปัญหายังดำรงอยู่ จึงมีความจำเป็นในการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ เพื่อรองรับบทบาทภารกิจดังกล่าว โดยได้มีการพิจารณาหาพื้นที่ที่เหมาะสม ความพยายามดังกล่าวได้ช้อยติ เมื่อรัฐสภาได้มีมติเลือกบริเวณที่ดินราชพัสดุ ถนนทหาร (เกียกกาย) แปลงริมน้ำเจ้าพระยา เนื้อที่ ๑๑๙ ไร่ เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ที่เรียกว่า **“สัปปายะสภาสถาน”** และได้จัดให้มีพิธี ลงนามบันทึกข้อตกลงโครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑

สัปายะสภาสถาน

ความหมายของคำว่า **สัปายะ** แปลว่า สบาย แต่ในทางธรรม **สัปายะ** หมายถึง สถานที่ประกอบแต่กรรมดี หมายถึง “สภาที่มีแต่ความสงบร่มเย็น” ซึ่งสมัยก่อนหากประเทศประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์ในบ้านเมือง พระมหากษัตริย์จะสร้างสถานที่ขึ้นเพื่อใช้ในการปลุกขวัญและสร้างกำลังใจ เนื่องจากความเชื่อเรื่องการดำเนินชีวิตในทางโลกียะจะต้องประกอบกับโลกุตระด้วย กล่าวคือ การนำธรรมะมาใช้ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตทางโลก ซึ่งหากปัจจุบันบ้านเมืองเกิดวิกฤตการณ์ความเสื่อมทางศีลธรรม ก็ต้องช่วยกันฟื้นฟูจิตใจของคนในชาติ เสมือนดังเช่นการสถาปนาเขาพระสุเมรุครั้งใหม่ขึ้นในยุครัตนโกสินทร์และภูมิปัญญาที่สูงสุด

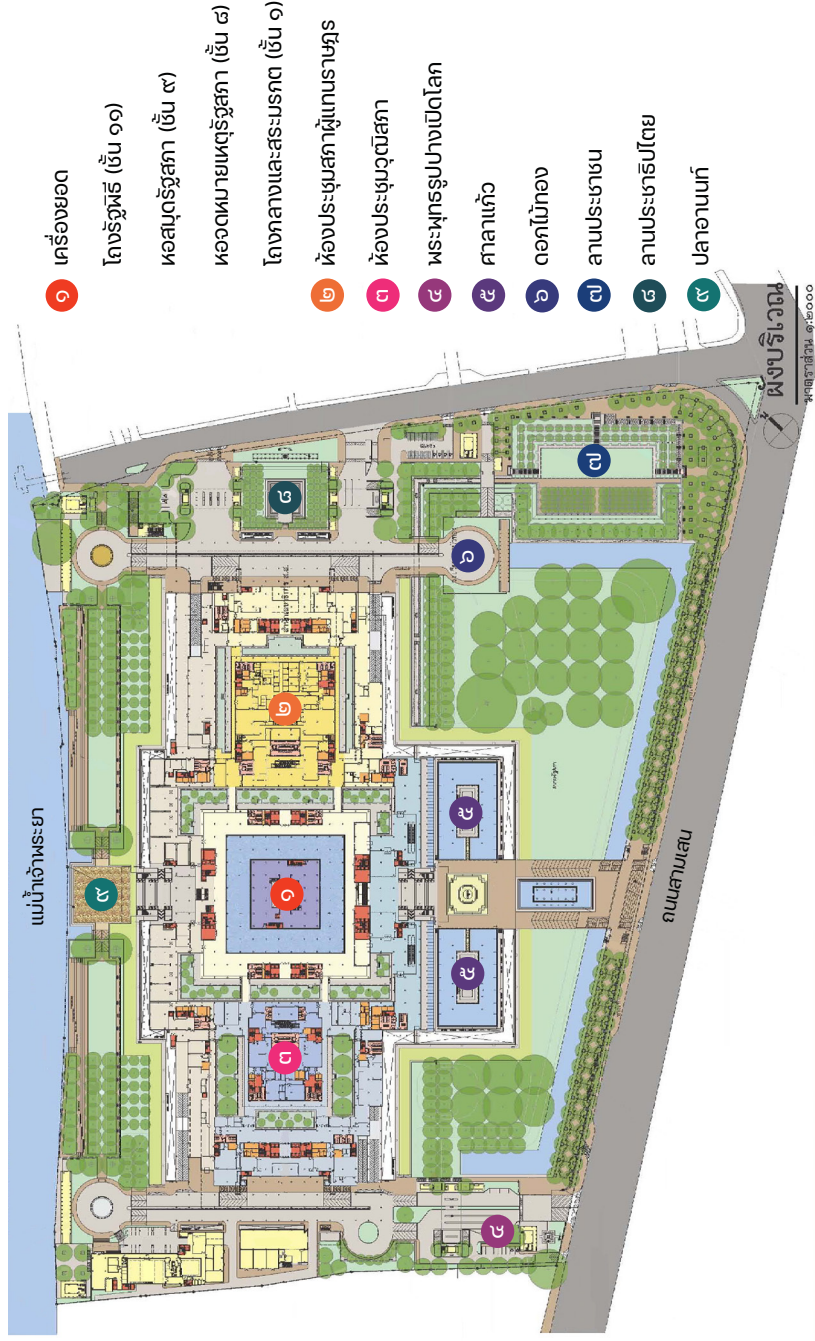
อาคารรัฐสภาหรือสัปายะสภาสถาน เป็นสัญลักษณ์การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างความรู้สึกสงบร่มเย็น เป็นศูนย์รวมจิตใจและความศรัทธาแก่ปวงชนชาวไทย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็น

สถานที่ประชุมและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา และส่วนราชการ
ในสังกัดรัฐสภาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาคารรัฐสภาแห่งนี้มี
ลักษณะเป็นอาคารที่มีความสูง ๑๑ ชั้น มีชั้นใต้ดิน ๓ ชั้น สัปปายะ
สภาสถานได้แรงบันดาลใจในการออกแบบตามหลักการสถาปัตยกรรมไทย
แบบไตรภูมิตามความเชื่อคติพุทธ โดยให้มีอาคารเครื่องยอดตั้งอยู่
ตรงบริเวณกลางอาคาร เพื่อแสดงถึงโอกาสที่จะยกฐานะของรัฐสภาไทย
ไปสู่ระดับโลก ซึ่งนำไปสู่สันติภาพ และพลิกฟื้นจิตวิญญาณของ
มนุษยโลก แต่เนื่องจากพื้นที่ใช้สอยอาคารมีขนาดใหญ่กว่าสามแสน
ตารางเมตร การวางผังแม่บท ผังบริเวณและภูมิทัศน์ของอาคาร
จึงต้องคำนึงถึงการใช้งานที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการ
สำหรับทุกคนและประโยชน์ใช้สอยภายในอาคาร รวมทั้งจัดระบบทางสัญจร
ที่สั้นและไม่สลับซับซ้อน ซึ่งคำนึงให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมของ
คนพิการและผู้สูงอายุด้วย

แผนผังสถานที่สำคัญ

สถานที่สำคัญ สัปายะสภาสถาน

เครื่องยอด

ตั้งอยู่บริเวณบนสุดและตรงกลางของอาคารรัฐสภา เครื่องยอดคือ ส่วนของเจดีย์สีทองอร่ามที่อยู่ด้านบนสุดตรงกลางของอาคารสัปายะสภาสถาน มีความเด่นชัดที่สุด เครื่องยอดนี้เปรียบเสมือนเขาพระสุเมรุ อันเป็นศูนย์กลางของจักรวาล และเป็นที่สถิตแห่งเทพสูงสุด มีความสูง ๗๙.๗๓ เมตร หากรวมส่วนฐานด้วยจะสูงถึง ๑๓๔.๕๖ เมตร มีองค์ประกอบและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของอาคารเครื่องยอดทั้งหมด โดยใช้ทองเหลืองกว่า ๖๐๐ ตัน ในการปั้นแบบ **ซึ่งผู้ออกแบบเครื่องยอดคือ รศ.ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี และอ.เฝ้า สุวรรณศักดิ์ศรี ศิลปินแห่งชาติสาขาสถาปัตยกรรมไทย** ได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบอิงคติความเชื่อทางศาสนาตาม **“หลักไตรภูมิ”** สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบคุณงามความดี ทำให้เป็นสถานที่ที่ **“ใครทำดีได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว”**

ลักษณะลวดลายที่ใช้ในการออกแบบเครื่องยอด เป็นรูปแบบ พุทธศิลป์สถาปัตยกรรมเน้นความละเอียด ความประณีตตามแบบ ของช่างหลวงโบราณ ผสมผสานลวดลายไทยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน อาทิ ลายลูกฟักก้ามปู ลายประจำยามก้านแย่ง ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ หรือการ ออกแบบส่วนยอดเป็นลักษณะของเจดีย์จุฬามณีย่อมุมไม้สิบสอง บริเวณเครื่องยอดระดับที่สี่ออกแบบเป็นซุ้มจระนำ (จะ-ระ-นำ) ที่มองเห็นได้ทั้งสี่ทิศ ซึ่งความหมายของซุ้มจระนำ คือ ซุ้มคูหาทำยวิหาร หรือทำยโบสถ์มักเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป โดยภายในเครื่องยอด เป็นโถงรัฐพิธีสำหรับใช้ในรัฐพิธีเปิดสมัยประชุมสภา

✧ โถงรัฐพิธี

ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๑๑ ของอาคาร โดยพื้นที่ภายในเครื่องยอดเป็นโถงใช้รองรับภารกิจสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา ภายในโถงรัฐพิธีแบ่งเป็นพื้นที่สำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ โถง (ท้องพระโรง) ส่วนใน

ใช้เป็นที่พักประทับของพระมหากษัตริย์ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปในการรัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา โดยเสด็จประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจจินสหาสน์บนพระราชบัลลังก์ภายในนพปฎลมหาเศวตฉัตร ภายในพระวิสูตรที่กั้นระหว่างโถงภายนอกหน้าพระวิสูตร ภายในโถงที่ประทับมีกำแพงสามด้าน มีภาพวาดเนื้อหาเกี่ยวกับทศชาติชาดก ซึ่งสื่อถึงทศพิธราชธรรมและบารมี ๑๐ ที่บุคคลควรเจริญรอยตาม

จากไม้สักภาพเขียนลายทอง

การแบ่งพื้นที่ภายในโถงรัฐพิธี มีการนำฉากไม้สักภาพเขียนลายทอง เป็นฉากกั้นแยกระหว่างโถงรับเสด็จกับโถงที่ประทับ ภายในพระวิสูตรสร้างด้วยแผ่นไม้สักธรรมชาติสีเข้ม เขียนภาพลายทอง แบ่งภาพเป็น ๕ กรอบ ภาพกลางมีขนาดใหญ่ที่สุด เป็นภาพพระพุทธเจ้าทรงชนะมาร คือ การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ภาพเขียนลายทองอีก ๔ กรอบ มีขนาดย่อมลงมา โดยแบ่งเป็นภาพด้านซ้าย ๒ ภาพ และภาพด้านขวา ๒ ภาพ เป็นภาพตัวแทนของประเทศไทยที่รวมกันทั้งชาติ โดยใช้สัญลักษณ์ของ ๔ ภาค หมายถึง ประชาชนทั่วประเทศ แต่ละภาคใช้สัญลักษณ์ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อาทิ พระเจดีย์พระบรมสารีริกธาตุ และภาพประกอบที่เป็นจุดเด่นของภาคนั้น ๆ

ภาพพระพุทธรูปทรงชนะมาร

ภาพเขียนลายทองที่ปรากฏตรงกลาง และมีขนาดใหญ่ที่สุดของฉากไม้สักภาพเขียนลายทองภายในโถงรัฐพิธีซึ่งใช้เป็นฉากกั้น เพื่อแยกระหว่างโถงรับเสด็จกับโถงที่ประทับภายในพระวิสูตร คือ ภาพพระพุทธเจ้าทรงชนะมาร เป็นการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า โดยใช้สัญลักษณ์รูปไบโพรต์คือ สิ่งที่เป็นมงคลสูงสุด และเป็นบทจบของทศชาติชาดก ในภาพมีพระแม่ธรณีบีบมวยผม ซึ่งเป็นการล้างมลทินออกจากแผ่นดิน และถือเป็นสักขีพยานของการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ภาพพระธาตุดอยสุเทพ สัญลักษณ์ ภาคเหนือ

ภาพเขียนลายทอง ประจำภาคเหนือ เป็นภาพพระธาตุดอยสุเทพ มีสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมล้านนาที่เก่าแก่ และมีภูมิทัศน์เป็นทิวเขาที่แบ่งชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้าน มีอากาศหนาวเย็น และเป็นที่อยู่ของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ

ภาพพระธาตุพนม สัญลักษณ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน)

ภาพเขียนลายทอง ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ปรากฏบนฉาไม้สักภาพเขียนลายทองภายในโถงรัฐพิธี คือภาพพระธาตุพนม ปงบอกถึงความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ภาคอีสาน) ในภาพปรากฏศิลปะเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง ปราสาทหิน แสดงภูมิทัศน์เป็นทุ่งนา แม่น้ำโขงและพญานาค รวมทั้งมีประเพณีที่แสดงถึงความเชื่อและค่านิยมทางศาสนา

ภาพพระปฐมเจดีย์ สัญลักษณ์ ภาคกลาง

ภาพพระปฐมเจดีย์บนฉากไม้สักภาพเขียนลายทองภายในโถงรัฐพิธี สื่อถึงวิถีชีวิตของชาวภาคกลาง มีแม่น้ำเจ้าพระยา อาคารสัปปายะสถานสถาน ซึ่งเป็นอาคารรัฐสถานในปัจจุบันอยู่คู่กับพระที่นั่งอนันตสมาคม ตลอดจนสื่อสารถึงศิลปสมัยสุโขทัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ เรือนทรงไทย ในภาพมีผู้คนใส่หน้ากากอนามัย เพื่อเป็นการบันทึกถึงการระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งการระบาดกระจายครั้งนี้ ส่งผลกระทบไปทั่วทุกมุมโลก

ภาพพระธาตุนครศรีธรรมราช สัญลักษณ์ ภาคใต้

ภาพเขียนลายทอง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของภาคใต้ ที่ปรากฏบนฉากไม้สักภาพเขียนลายทองภายในโถงรัฐพิธี คือ ภาพพระธาตุนครศรีธรรมราช ในภาพปรากฏภูมิทัศน์ทะเล มีชายฝั่งประกบเทือกเขาสูงที่อยู่ตรงกลาง ทำให้เกิดที่ท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลที่สวยงามไม่แพ้ที่ใดในโลก มีฝรั่งนักท่องเที่ยว การแสดงมโนราห์หนังตะลุง และต้นมะพร้าว ที่บ่งบอกถึงลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศทางตอนใต้ของประเทศไทย

ส่วนที่ ๒ โถง (ท้องพระโรง) ด้านหน้า

เป็นโถงด้านหน้าที่ประทับของพระมหากษัตริย์ เมื่อมีการเสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเปิดประชุมรัฐสภา โถงนี้จะเป็นท้องพระโรงสำหรับสมาชิกรัฐสภา คณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูตที่เข้าเฝ้ารับเสด็จ และร่วมในรัฐพิธีดังกล่าว โถง (ท้องพระโรง) ด้านหน้า ออกแบบให้เป็นเสาชานขนาดใหญ่ ๔ เส้า แสดงภาพจิตรกรรมขนาดใหญ่ ๑๐ ภาพ เป็นเรื่องราวพระนารายณ์อวตาร ๑๐ ปาง ซึ่งเป็นหนึ่งในเทพสูงสุดทรงเป็นเทพแห่งการปกป้องรักษา ซึ่งในคติความเชื่อของไทย พระมหากษัตริย์เปรียบดังสมมติเทพ ดุจดั่งพระนารายณ์อวตารลงมาดูแลทุกข์สุขของปวงประชา ซึ่งภาพทั้ง ๑๐ ภาพ สื่อความหมายสำคัญสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

✧ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๒ อาคารรัฐสภา เป็นห้องที่ใช้ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและประชุมร่วมกันของรัฐสภา สำหรับแนวคิดในการออกแบบห้องนี้ เปรียบเสมือนเป็นสุริยัน เป็นต้นกำเนิดของชีวิตและสรรพสิ่งในโลกนี้ ท่านเมตตาส่องแสงเป็นพลังให้มวลมนุษย์ให้มีชีวิตอย่างเป็นผู้ให้ตลอดมา เจกเช่นภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของรัฐสภาเพื่อความผาสุกสงบร่มเย็นของประชาชนและประเทศชาติ

มีการนำสัญลักษณ์ “ขวัญ” มาใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห้องนี้ แสดงความหมายในหลายนัย ได้แก่ ทิศทางเดินของพระอาทิตย์อันทรงพลัง หรืออาจหมายถึง ความสวัสดิ และสติปัญญา เพื่อความเป็นสิริมงคล ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การสร้างสรรค์ ผนัง เพดานที่ก่อให้เกิดปริมาตรของที่ว่าง รูปทรงกลม เหมือนกับการประชุมอยู่ภายใต้ท้องฟ้ากว้างใหญ่ไร้ขอบเขต เพื่อเสริมสร้างจินตนาการและความผ่อนคลายในการประชุมที่ต้องใช้พลัง สติปัญญา อย่างหนักหน่วงและยาวนาน

✧ ห้องประชุมวุฒิสภา

ห้องประชุมวุฒิสภา ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๒ อาคารรัฐสภา มีแนวคิดในการออกแบบเปรียบเสมือนพระจันทร์เป็นพลังคู่กับพระสุริยัน ทำให้ชีวิตและสรรพสิ่งในโลกได้ดำเนินไปอย่างคุ้มค่า ทานเมตตาทอแสงให้มวลมนุษย์มีชีวิตอย่างผู้ให้ตลอดมา เเงกเช่นภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ที่รัฐสภา เพื่อความผาสุก สงบร่มเย็นของประชาชน และประเทศชาติ

การนำสัญลักษณ์ “ขวัญ” มาใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญของห้องนี้เพื่อแสดงความหมายในหลายนัย เช่นเดียวกับห้องพระสุริยัน นอกจากนี้สัญลักษณ์ “ขวัญ” ยังมีความหมายถึง น้ำ ซึ่งเป็นพลังเย็น และเป็นด้านตรงกันข้ามของพระอาทิตย์ซึ่งเป็นพลัง ร้อน เปรียบเสมือนการทำงานเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับสมาชิกวุฒิสภา เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ เพื่อผลเช่นเดียวกับห้องพระสุริยัน

✧ หอสมุดรัฐสภา

ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๙ โซนกลาง อาคารรัฐสภา มีภารกิจในการดำเนินการบริหาร จัดหา รวบรวมและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศของหอสมุดรัฐสภาแก่สมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และบุคคลในวงงานรัฐสภา รวมถึงบุคคลทั่วไปด้วย

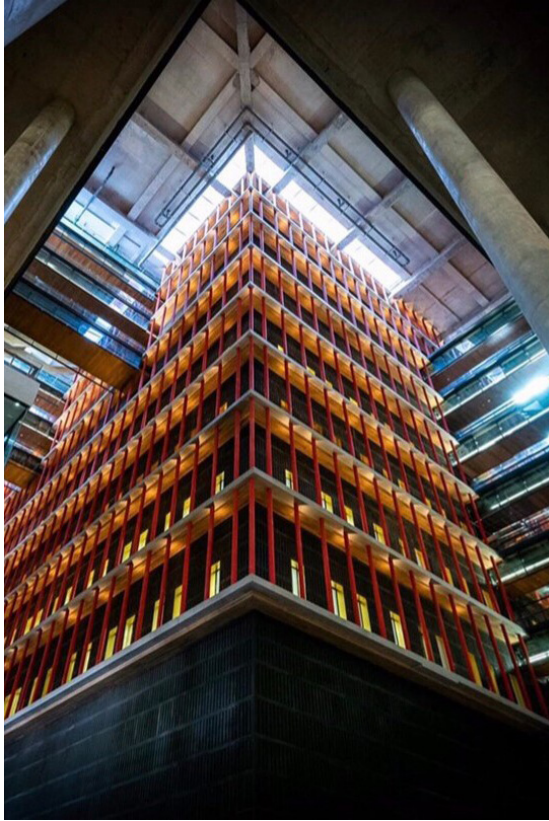
สำหรับการบริการของหอสมุดรัฐสภา ได้ให้บริการยืม - คืน ทรัพยากรสารสนเทศ บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลทางกฎหมาย บริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์และบริการช่วยตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ช่องทางการให้บริการ ได้แก่ โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และสนทนาผ่านเว็บไซต์ (Live Chat) งานบริการ ตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เช่น แนะนำการใช้งานเว็บไซต์ เป็นต้น

✧ หอจดหมายเหตุรัฐสภา

ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๘ โซนกลาง อาคารรัฐสภา ให้บริการ
สืบค้น ศึกษา ค้นคว้าเอกสารจดหมายเหตุประเภทลายลักษณ์และ
ประเภทโสตทัศนจดหมายเหตุ เป็นเอกสารเกี่ยวกับการพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของคณะกรรมการการยกร่าง
รัฐธรรมนูญ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของคณะกรรมการ
วิสามัญ เอกสารการดำเนินงานของคณะกรรมการการสามัญ แก่สมาชิก
รัฐสภา บุคคลในวงงานรัฐสภา ข้าราชการ และบุคคลทั่วไป ซึ่งสามารถ
ขอใช้บริการสืบค้นด้วยตนเอง และขอใช้บริการผ่านศูนย์ข้อมูล
ข่าวสารของราชการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

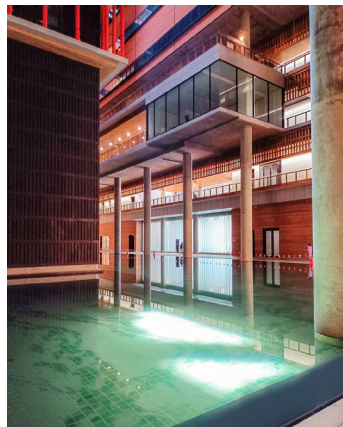
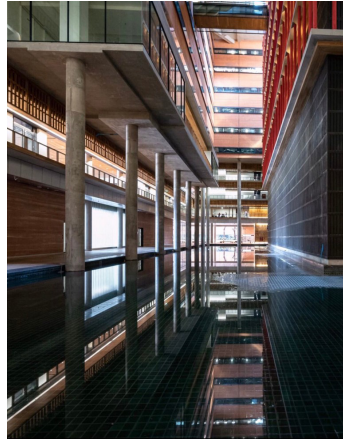

โถงกลาง และสระมรกต

โถงหลักของอาคาร มีลักษณะเป็นโถงสูง ๑๐ ชั้น (Atrium) เริ่มที่บริเวณชั้น ๑ ล้อมรอบส่วนอาคาร ชั้นในสุด ที่ทำหน้าที่เสมือน ศูนย์รวม และตัวแทนของความเป็นชาติ โถงนี้ปูพื้นไม้เป็นวงแหวนล้อมรอบสระสะท้อนเงา (สระมรกต) ที่ล้อมรอบส่วนตึกกลางไว้โดยทั้งหมดนี้ ถูกห่อหุ้มด้วยคอร์ดตันไม้อีกหนึ่งชั้นหนึ่ง เชื่อมโยงถึงกันในชั้นที่ ๑ และตลอดทั้ง ๑๑ ชั้น มีช่องลมที่ให้อากาศพัดผ่านในทุกทิศและทุกชั้น องค์ประกอบทั้งหมดนี้ทำงานร่วมกัน โดยองค์ประกอบสถาปัตยกรรมประกอบด้วย

อาคารกลางสูง ๑๐ ชั้น ภายในโถง ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ ห้องประธานกรรมการ ห้องสมุด และหอจดหมายเหตุ อาคารกลางนี้เป็นศูนย์กลางขององค์ประกอบทั้งอาคาร โดยมีโถงรัฐพิธีตั้งอยู่ชั้นบนสุดพื้นที่ใช้สอยหลักเป็นส่วนที่สำคัญของโครงการ รวมถึงห้องทำงานประธานกรรมการซึ่งออกแบบเพื่อแสดงถึง สัญลักษณ์ของการปฏิบัติหน้าที่อย่าง โปร่งใส โดยออกแบบพื้น ผนัง ฝ้า ให้เป็นสีขาวทั้งหมดเปลือกของอาคาร ส่วนนี้ ประกอบด้วย ผนังไม้สักสี มะเกลือดำห่อหุ้มห้องสีขาวไว้โดยวัสดุ (ไม้สัก) ลวดลาย และขนาดของไม้ ที่มาประกอบกัน ตั้งใจแสดงออกถึง ความเป็นพื้นถิ่น (แบบชาวบ้าน) การนำ วัสดุที่มีสัดส่วน (Scale) แบบพื้นถิ่น มาประกอบเป็นงานขนาดใหญ่เป็นการ เน้นให้ความสำคัญกับองค์ประกอบชิ้น เล็ก ๆ ที่ทำงานร่วมกันเมื่อสังเกต อย่างละเอียดจะเห็นสัดส่วนแบบชาวบ้าน ที่มาประกอบกันผนังนี้ถูกห่อหุ้มด้วย เส้าไม้สักจำนวนมาก ทำสีแดงชาด (สีแดงไทย) เพื่อแสดงออกถึง องค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมที่สำคัญ ของชนชาติไทย

สระมรกต และบริบทโดย รอบในโถงชั้น ๑ จะมีสระน้ำสีเขียวเข้ม ล้อมรอบตัวอาคาร (ส่วนพิพิธภัณฑ์) ที่เป็นผนังไม้สีมะเกลือดำ ทำให้อาคารส่วนกลางนี้มีลักษณะเหมือน เกาะกลางน้ำคล้ายรูปแบบของหอไตรในงานไทยประเพณี สระน้ำมรกต ทำหน้าที่เป็นบ่อสะท้อนภาพและเงาขององค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ให้รู้สึกถึงความสงบ ร่มเย็น และมั่นคง

พระพุทธรูปปางเปิดโลก

พระพุทธรูปปางเปิดโลก ประดิษฐานที่หอพระบริเวณทาง
เข้าอาคารรัฐสภาฝั่งวุฒิสภา ถนนสามเสน เป็นพระพุทธรูปอยู่ใน
อิริยาบถยืนอยู่บนดอกบัว พระหัตถ์ทั้งสองห้อยลงข้างพระวรกาย
แบฝ่าพระหัตถ์ทั้งสองออกไปข้างหน้า โดยมีนัยยะสำหรับรัฐสภา คือ
สถานที่สำหรับสัตบุรุษ ในการเปิดใจพูดคุยกัน

✧ ศาลาแก้ว

ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของอาคารรัฐสภา สำหรับที่มาของศาลาแก้ว จากการศึกษาการวางผังเมืองสุโขทัย พบว่ากลางกรุงสุโขทัย บริเวณหน้าวัดมหาธาตุที่ปัจจุบันคือ “เนินปราสาท” โดยนักโบราณคดีทำการขุดค้นรอบฐานสถาปัตยกรรมไทยโบราณหลังนี้ พบว่า มีเศษภาชนะและอาหาร ซึ่งได้ข้อสรุปว่า เป็นมหาสัณนิบาตศาลาของกรุง คือ เป็นสถานที่ที่ชาวกรุงสุโขทัยใช้ศาลานี้ในการชุมนุมใหญ่ เพื่อทำบุญกลางกรุงสุโขทัย จึงเรียกว่า “มหาสัณนิบาตศาลา”

ศาลาแก้ว ออกแบบให้เป็นงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ มีหลังคาเป็นกระจกที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี ทั้งการผลิตและติดตั้ง ซึ่งมีรากเหง้ามาจากศาลาการเปรียญไทยโบราณ เป็นศาลาไม้สักทองเสาคือเป็นซุงไม้สักทั้งต้น โครงสร้างหลังคาเป็นแบบโครงสร้างไทยโบราณที่สวยงาม และมีความรู้ด้านการถ่ายน้ำหนักลงมาจากหลังคาขนาดใหญ่สู่เสาที่ช่างไทยทำกันมาเป็นร้อยปี ภูมิปัญญาของวิศวกรไทยโบราณนี้เรียกว่า “มัดต่างไหม” ศาลาแก้วจึงเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชาติ

ศาลาขนาดใหญ่ทั้ง ๒ ของสปปายะสภาสถาน ถูกจัดเตรียมไว้เพื่อทำหน้าที่เดียวกับมหาสันนิบาต ศาลากลางกรุงสุโขทัย คือ เป็นศาลาที่ใช้ประชุมใหญ่ในงานพระราชพิธีสำคัญหน้ารัฐสภา โดยเฉพาะงานวันรัฐธรรมนูญ ซึ่งจัดให้มีพิธีถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ รวมทั้งเป็นมหาศาลาสำหรับทำบุญใหญ่ของรัฐสภาในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ และเพื่อให้สอดคล้องกับการก่อรูปขึ้นมาของสปปายะสภาสถาน จึงได้นำรัตนะ ๗ ประการ หรือแก้ว ๗ ประการ จากคติไตรภูมิ ซึ่งมีขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว ม้าแก้ว ช้างแก้ว เป็นต้น มาวิวัฒน์ขึ้นเป็นชื่อมหาสันนิบาตศาลาของรัฐสภาแห่งใหม่นี้ว่า “ศาลาแก้ว”

❁ ดอกไม้ทอง

ประติมากรรมโลหะรูป “ดอกไม้ทอง” (Free standing sculpture) นั้น เป็นประติมากรรมโลหะ ทำด้วยเหล็กจากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยอาศัยผลผลิตจากอุตสาหกรรมมาเป็นส่วนสำคัญ ในการสร้างสังคมของเรา สื่อถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยจาก ยุคเกษตรกรรมมาสู่อุตสาหกรรม

“ดอกไม้ทอง” เป็นสัญลักษณ์ของความเจริญเติบโตของระบบการปกครอง ซึ่งคาดว่าจะบรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยการแสดงออกด้วยกลีบสุดท้ายที่สมบูรณ์และชูยอดสูงเด่น กลีบอื่น ๆ นั้นเตี้ยกว่าและไม่สมบูรณ์เท่า หมายถึง อุปสรรคของการพัฒนาระบบการปกครองในอดีต

เดิมนั้น ประติมากรรมรูป “ดอกไม้ทอง” ได้ตั้งไว้หน้าอาคารรัฐสภา ถนนอุททองใน และเมื่อรัฐสภาแห่งใหม่สร้างเสร็จ จึงได้ย้ายประติมากรรมรูป “ดอกไม้ทอง” มาตั้งไว้กลางวงเวียนทางเข้าอาคารรัฐสภาในปัจจุบัน ซึ่งประติมากรรมรูป “ดอกไม้ทอง” สร้างสรรค์และออกแบบโดย รองศาสตราจารย์ แสงอรุณ รัตกสิกร

ลานประชาชน

สถานที่บริเวณภายนอกอาคารรัฐสภา จัดเป็นภูมิสถาปัตยกรรมที่มีความหมาย และมีความสำคัญอีกหลายแห่ง โดยการออกแบบได้นำแนวคิดเรื่อง “ลาน” มาเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของงานสถาปัตยกรรม ลานจะทำหน้าที่ในการรวบรวมการชุมนุมของผู้คน ลานจึงมีความสำคัญในงานออกแบบพื้นที่ว่างทางสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน เช่นเดียวกัน รัฐสภาเป็นสถาบันนิติบัญญัติ มีหน้าที่ส่งเสริมบทบาทประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและแสดงออกทางการเมือง รัฐสภาจึงให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นอย่างมาก โดยมีลานประชาชนและลานประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ลานประชาชนมีพื้นที่รองรับการชุมนุม การปราศรัย มีอัฒจันทร์ ที่นั่งฟังเป็นชั้น ๆ ได้ดั่งตาล ซึ่งดั่งตาลในประวัติศาสตร์ของชาวยุโรป เคยใช้เป็นสถานที่ที่ประชาชนมาชุมนุมกันร้องทุกข์ต่อพ่อขุนรามคำแหงในสมัยสุโขทัย ดังนั้น ลานประชาชนในดั่งตาลของสภายุคใหม่ จึงเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ของประชาชนทางการเมืองที่เชื่อมโยง อดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกันอย่างมีนัยยะสำคัญ

ลานประชาธิปไตย

“ลานประชาธิปไตย” นับว่าเป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะให้แก่การชุมนุมทางการเมือง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยเสรี การแสดงความคิดเห็นถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ทั้งนี้ กิจกรรมอันเกิดจากเสรีภาพในการรวมกลุ่มจะต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรมอันดีของสังคม

ภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณลานประชาธิปไตย มีหลายองค์ประกอบที่น่าสนใจไม่ว่าจะเป็น แท่นปราศรัยซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจาก “แท่นบันฑุกัมพล” อันเป็นทิวเขาอันของพระอินทร์

นอกจากนี้ยังมี “โพเดียม” ที่มีลักษณะคล้ายกับ “พีตาइन” เป็นสัญลักษณ์ของภาคอีสาน ถือเป็นการละเล่นของภาคอีสานที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ

ยังคงมีความเชื่อที่ว่า ใครเล่นหรือมีการแต่งตัวเป็น “ผีตาโขนใหญ่” เหมือนเป็นการทิ้งความทุกข์ยาก และสิ่งเลวร้ายออกไปจากชีวิตเปรียบได้ดั่งลานประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ เหมือนได้คลายความทุกข์ร้อนใจ และได้รับการแก้ไขปัญหาก็ได้รับความสุขความสบายใจกลับไป

ส่วน “ดวงตาล” บริเวณรอบ “ลานประชาธิปไตย” นั้น มีความเป็นมาจากการพัฒนาโครงการปลูกต้นตาลกับผังเมืองสมัยสุขุขทัยด้านการปกครอง เมื่อพ่อขุนรามคำแหงมหาราชขึ้นครองราชย์จากข้อมูลจารึกทำให้ทราบว่ามี การปลูกไม่มงคล คือ ต้นตาลในสมัยสุโขทัย และคนสุโขทัยรู้จักต้นตาลจากการปลูกโดยกษัตริย์ ซึ่งแสดงให้เห็นสถานภาพพิเศษของต้นตาล เมื่อพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นกษัตริย์ หลักฐานที่ปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ ๑) พระองค์ได้ประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น และทรงสร้างพระมหาธาตุ เมืองศรีลัชนาลัย (เข้าใจว่าคือ พระเจดีย์ที่วัดช้างล้อม ในปัจจุบัน) โปรดให้สร้างแท่นหิน ชื่อ พระแท่นมนังคศิลาบาตร และสร้างศาลา ๒ หลังชื่อ ศาลาพระมาสและพุทธศาลา ประดิษฐานไว้กลาง “ดวงตาล” เพื่อเป็นที่ประทับสำหรับว่าราชการ และทรงสั่งสอนข้าราชการและประชาชนในวันธรรมดาสวนวันอุโบสถโปรดให้พระสงฆ์นั่งสวดพระปาติโมกข์

❁ ปลาอานนท์

ตั้งอยู่บริเวณลานริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปลาอานนท์ เป็นประติมากรรมชิ้นเดียวที่สร้างขึ้นในลัทธิปายะสภาสถาน อันเป็นสัญลักษณ์ของเขাপระสูเมรุ ทำหน้าที่แบกหนุนเขাপระสูเมรุ ได้ก่อรูปจากที่เคยเป็นงานจิตรกรรมไทย ๒ มิติ เป็นงานประติมากรรมไทย ๓ มิติ ให้เป็นไปตามคติไตรภูมิ ซึ่งจะอยู่คู่กับอาคารรัฐสภาที่ก่อรูปขึ้นจากเขাপระสูเมรุอย่างถูกต้องตามบริบทของวัฒนธรรมไทย

ความงามของปลาอานนท์ จะเปลี่ยนแปลงไปตามระดับการขึ้นลงของแม่น้ำเจ้าพระยา ตามแต่ละวันและฤดูกาล วัสดุที่ใช้ในการทำปลาอานนท์ และลานดินรูปลายคลื่นไทยบริเวณโดยรอบ เป็นการนำดินสีต่าง ๆ จากภาคใต้มาผสมกับซีเมนต์และสูตรน้ำยาเคมี ที่จะทำให้มีคุณสมบัติเปลี่ยนจากดินเป็นหิน ทำให้ได้ลานดินในรูปแบบนวัตกรรมสมัยใหม่ ไม่มีฝุ่นและมีความแข็งแรง

บรรณานุกรม

กลุ่มงานสารนิเทศ,สำนักประชาสัมพันธ์. (๒๕๖๕). บทบรรยายนำชม
รัฐสภา “สัปปายะสภาสถาน” สำหรับคณะนักเรียน นิสิต
นักศึกษาและประชาชน.[เอกสารไม่ตีพิมพ์] กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๕๓). รัฐสภาแห่งใหม่.
(พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพฯ: บริษัทแปลน โมทีฟ จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๔). บทบรรยายนำชม
รัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๓). คู่มือนำชมรัฐสภา.
(พิมพ์ครั้งที่ ๑). กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๕). ๙๐ ปี รัฐสภา.
กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เว็บไซต์

วิลาสิณี ฉายรัตน์ตระกูล. (๒๕๖๓). รายการร้อยเรื่องเมืองไทย อาคาร
รัฐสภาไทย จากพระที่นั่งอนันตสมาคม...สู่สัปปายะสภาสถาน.
สืบค้นจาก <https://parliamentmuseum.go.th/ar63-sapa.html>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร